

บทบาทเภสัชกรชุมชน ในการดูแลผู้ป่วยมะเร็ง

บทคัดย่อ

โรคมะเร็งถือเป็นปัญหาทางสาธารณสุขที่สำคัญของประชากรทั่วโลกและประเทศไทย ผู้ป่วยมะเร็งส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาดูแลตามระบบบริการสุขภาพ มีบางกรณีที่ผู้ป่วยมะเร็งอาจเข้ามาพบกับเภสัชกรชุมชน ด้วยอาการเจ็บป่วยทั่วไป อาการเจ็บป่วยจากโรคมะเร็งหรือผลข้างเคียงจากยาเคมีบำบัด กรณีมีความจำเป็นต้องจ่ายยาให้กับผู้ป่วยในร้านยา เภสัชกรควรทำการบริหารทางเภสัชกรรมอย่างเหมาะสมตามหลักการของ IESAC และควรหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดอันตรกิริยาระหว่างยากับยาเดิมของผู้ป่วยที่ใช้รักษามะเร็ง ซึ่งอาจทำให้ผลลัพธ์การรักษามะเร็งลดลง หรือเป็นการซ้ำเติมให้ผู้ป่วยเกิดผลข้างเคียงจากการใช้ยามากขึ้น อีกทั้ง เภสัชกรชุมชนสามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่ถูกต้องแก่ประชาชนได้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันโรคมะเร็ง การให้คำแนะนำเรื่องการลดหรือเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ การบอกอาการหรือสัญญาณเตือนของโรคมะเร็ง และการกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญของการตรวจคัดกรองมะเร็ง เป็นต้น

คำสำคัญ

เภสัชกรชุมชน, มะเร็ง, อันตรกิริยาระหว่างยา, ผลข้างเคียงจากการใช้ยา

จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้อ่านบทความ

1. ทราบการป้องกันระดับปฐมภูมิ โดยการลดหรือเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญก่อนจะเป็นมะเร็ง
2. ทราบการป้องกันระดับทุติยภูมิ โดยการตรวจพบโรคมะเร็งในระยะเริ่มแรก โดยการเฝ้าสังเกตอาการหรือสัญญาณเตือนโรคมะเร็ง และการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งในผู้ที่ยังไม่มีอาการ
3. ทราบการป้องกันระดับตติยภูมิ ในการรักษาผู้ป่วยโรคมะเร็งเพื่อหลีกเลี่ยงการกลับมาเป็นซ้ำของโรค หรือลดความแทรกซ้อนที่เกิดจากตัวโรค โดยยาชนิดหลักที่ใช้รักษามะเร็ง ได้แก่ เคมีบำบัด ฮอโมนบำบัด และยามุ่งเป้าโมเลกุล
4. ทราบรายการยาชนิดรับประทานที่ผู้ป่วยใช้เพื่อควบคุมโรค และเป็นรายการยาที่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ซึ่งอาจเกิดอันตรกิริยาระหว่างยากับยาที่ส่งจ่ายบ่อยในร้านยา
5. ทราบการประเมินภาวะทุพโภชนาการเบื้องต้นในผู้ป่วยมะเร็ง คำนวณพลังงาน และเลือกให้โภชนาการได้อย่างเหมาะสม

